

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳՈՒՐՈՒՆԷՂՄԷՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԸՆԹՐՈՒՆ-
ԳՐԱՆՆԵՐՆԵՐԻ ԻՔԻՂԱԿԱՆ ԺԱՆՈՒՆԵՐԻ
ԵՔԵՆԱՐԻ :

Վանայ Ժողովրդեան կողմանէ բազմատարադիր հանրագրութիւն մ'եկեր է այս օրերս Պատրիարքարան , որով Պօղոս վարդապետի վերագործը կը խնդրեն եղեր՝ ծանուցանելով նորա բացուկայութենէն հետէ՝ Վանայ վիճակայնոց եղած նիւթական ու բարոյական վնասները :

Կոստանդեան Յակոբ և Ալեանագ-
եան Խաչիկ Էֆէնտիններն՝ Աղթամարայ
կաթողիկոսական խնդրոյն յանձնաժողովոյն
անդամակցութենէ հրաժարեալ են ։
Ամբ դիտեալ այս հրաժարման պատճառ-
ով ըստ իրարմէ մակարեւել թէ այս
բաղամակայ խնդիրն դարձեալ շարժութ-
ներով անվերջ ու անլոյծ կ'մնայ , մինչ-
դեռ օր մ'իսկ ուշացնել արժան չէ՝ քա-
նի ուր անդին Աղթամարայ հարկը հա-
զարաւոր ազդայինք դէտակն կ'սպասեն ,
և ամեն օր իրենց դառն վիճակը նկա-
րագրող հեռագրեր ու հանրագրեր կ'թա-
թեն Պօլիս Պատրիարքարան և իրենց ե-
րեւելի հայրենակիցաց ։

Նախորդ թերթով ծանուցինք՝ Սիվ-
րիհիսաբէն Տ. Պօղոս քահանային ճամ-
բայ հանուիլն մայրաքաղաքս դալու հա-
մար : Գաղատիոյ գերս. Առաջնորդն՝ որ
ինքն անձամբ յիշեալ քահանայն հաներ
է քաղաքէն, առանց երբէք կարեւո-
րութիւն տալու նորա կուսակցաց յարու-
ցած ամբուսին, — գրեր է Պատրիարքա-
րան, որ դարձեալ Սիվրիհիսաբ չգրկուի
Տ. Պօղոս, և հարկ եղած պատիժն տա-
լորուի :

Արդ՝ կմնայ սպասել, տեսնելու հա-
մար թէ այս քահանային զրոյ ի՞նչ յան-
դանք պիտի հաստատուի ըստ օրինի, և
թէ՛ արժանի՞ էր այսպիսի հայաժանաց :

Կիլիկիոյ վիճակէն՝ Ժողովրդական և Ըրեւր Գաւառիւք քարան թափիլ սկսան :

Ատանայէն հեռագրեր են , թէ անգլիցն ազգայինք քանի մը կուսակցութեան բաժնուած են , խռովութիւնը տիրած է , և կաթողիկոսը հրաժարեալ լինելով բոլորովին անիրիթ ու անհոգ կեցած է :

Մարաշէն ալ հանրագրեր են, թէ կա-
թողիկոսը հրաժարած ու գործէ քաշ-
ուած ըլլալով՝ Կիլիկիոյ ընդհանուր վի-
ճակը անվնաս մնացած է, և եթէ տն-
յապաղ տնօրինութիւն չըլլայ՝ ծանր հե-
տեանքներ պիտի տեսնուին :

Տեոնե'նք, թէ կեդրոնական վարչութ. թիւնը ի'նչ պիտի ընէ այս չաբթութ. : Ան.

շուշա Խառն ժողովոյ տառջիկայ հասին
տառջին խնդիր պիտի ըլլայ՝ Կիլիկիոյ վի-
ճակը :

Ազգային ընդհանուր ժողովոյ դեկտ. 20 ի նոտին մէջ, գերապատիւ նարպէյ-եան Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոսի ը-րած ատենախօսութեան մէկ մասը՝ լը-րագրոյ միջոցաւ հրատարակել խոտա-ցած էինք։ Ըստ այնմ, այսօր կհրատա-րակեմք, ընթերցողին ուշադրութիւնը խնդրելով, յորմէ պիտի իմացուի։ Սոյ կաթողիկոսին պաշտօնավարութեան ըն-թացքը, և Կիլիկիոյ ազգայնոց օգտին համար անյապաղ նոր տնօրինութեանց սէտք լինելն ինչպէս յայտնի է, ասե-նախօսութեան հեղինակ Սրբազանը՝ մի-անդամայն կրօնական ժողովոյ ատենա-պետ ըլլալով՝ մենէ շատ ազէկ խելա-մուտ է Կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընթացից և ժողովրդեան թշուառ միճակին։

Ահաւասիկ յիշեալ տոննախօսութեան
 նիւթիւոյ վերաբերեալ մասը :

« Հարկ կը համարեմ այժմ մեզ զբաղեցնող կէտին վրայ ալ քանի մը խօսք բնեւեւ մեկնաբանեւ այն կարծիքը, զոր ասկէ առաջ յայտնած եմ այն հանդիսաւոր օրը՝ յորում Սոյո կաթնուղիկոսին ընտրութիւնը վաւերացաւ խօզովիս մէջ։ — Կը յիշէք անշուշտ, Երեսփոխան տե՛ւարք այն յուզումն այն եռանդն այն սրտազբաւ ցնծութիւնն որ պատճառեցաւ մեզի երբ իմացանք պաշտօնական յայտարարութենէ ժամանակին վարչութեան թէ ընտրեալն ի կաթնուղիկոսութիւն Սոյո խոտացած է ուխտիւ ընդունիլ և գործադրել ինչ որ Երեսփոխանական ժողովը պիտի անօրինէ և պիտի պահանջէ իրմէ, եւ թարկելով զինքն Ազգային մայր Աթոռոյն։ Ես այն օրն եզրակացուցի ուրախութեամբ թէ միւլթիւն էր այս խօստումն այս ուխտն ընդ Արարատեան մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի։ Ձեմ՝ զարմանալով թէ ինչո՞ւ այսպիսի ցանկալի լուր մը հրապուրեց և հիացուց զմեզ։ Վասն զի գիտեմ որ ինչպէս իմ, նոյնպէս ամենուրեք վաւերքն է այն ազգաշահ միութիւնը։ Տխո՛ւր են այն ժամանակներն որոց տակ հեծեց Հայաստանեայց Ֆիկեղեցին աթոռային անմիութեան երեսնէ։ Ինչ որ դժխեմ ժամանակներ մեզ աւանդած են, զայն է որ մենք կը պահենք այսօր գուցէ ոչ սիրով, և պահպանած ժամանակնիս երբ ներդաշնակութեան յոյս մը կը տեսնենք, սրտերնիս չը կրնար չ'զգալ ոգերորդքն ուրախութիւն մը։ Անոր համար այն օրն ըսի գուշեցի։ Օգնեալ է այս օն. և յիշաւի օրհնեալ պիտի ըլլար՝ եթէ պահուէր այն ուխտը հաստատութեամբ և անկեղծութեամբ։ Բայց դժբաղդաբար այնպէս չ'եղաւ, և այն

անձն՝ որոյ վրայ այնքան յոյսեր կը [Թե-
ւածէին, այն անձը՝ կ'ըսեմ, չ'ըմբռնեց
և չը հասկեցաւ թէ ինչ բարձր էր իւր
կոչումը, դարաւոր փափաքուած միու-
թեան մը զօդող հանդիսանալու։ Ասոր
համար ուրիշ բան պէտք չ'էր բացե-
լ թէ ուղիղ միտք, հաստատուն երդում
և արժանաւայել հլու[թիւն՝ հայաստան
եայց մայր Աթոռոյն գերագահութիւնը
ճանաչելով ըսնիւք և արդեամբք․ այն
ատեն ամեն դժուարութիւնք կը գիւրա-
նային, Ժողովոյս ուղղամտութիւնը կ'ա-
պացուցուէր, և արտակերպոն շառա-
ւիղք կուգային կը միանային ի կերպոն
միութեան իւրեանց, որ է Առաքելական
Աթոռն Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ։

«Արդ քանի որ այս յուսացուած և բաղձացուած միութիւնը չը յաջողեցաւ, պէտք է խոստովանիլ որ անշուշտ մեր հեռատեսութեան մէջ վրիպած էինք, և մեր ըրած վաւերացման մէջ սխալ մը գործած: Զայդ մենէ լա՛ւ ևս հեռատեսելով վեհափառ Տէրը հասկցաւ թէ թիւր քայլ առած ենք, մանաւանդ այսպիսի ծանրակշիռ խնդրոյ մը մէջ իւր նախընթաց հաւանութեանը չը դիմելով՝ հակառակութեան դիրքի մէջ փոխուեցաւ խնդիրը: Անշուշտ, Տեա՛րք, ներգաշնակութիւնն այն ժամանակ կը յաջողի՝ երբ ամենուն սիրտը մէկ ըլլայ, ամենուն խորհրդածութիւնն ի մի ամփոփուի. իսկ ուր սիրտերն ու խորհուրդները մէկ չ'են, հարկաւ ներգաշնակութիւն չը գոյանար: Այսպէս եղաւ այս պարագային մէջ ալ, իսկայ փիթէ պէ՛տք է որ յուսահատինք. ես յուսահատող չեմ ապագային վրայ, և գիտեմ որ դուք ալ նոյնպէս կը մտածէք: Վեհափառը մենէ ալ աւելի յուսալից կը նկատէ զապագայն, իբրեւ գահակալ այն աթոռոյն ու է և պիտի ըլլայ միշտ կեդրոն միութեան Եկեղեցւոյ մերոյ. բայց իբրեւ աւանդապահ օրինաւորութեան՝ բնական էր որ պահանջէր որ օրինաւորապէս քայլեր առնուին նոյն իսկ դէպ ի միութիւն գիմուած ժամանակը: Ժողովոյս ատեանը խնդիր մը կար Երեւանի անունով որ ապարդիւն մնաց, վստն զի անտեղի էր. վեհափառն ուղեց հասկնալ թէ ի՞նչ էր ազդին միտքն ու փափաքն այս խնդրոյս մէջ. անոր համար պաշտօնական պատգամաւորներ ուղեց մենէ, որոնցմէ լէ և որոնց հաղորդէ ևս իւր ակնածելի դադափաւրները: Յարաբերութեան խնդիրն անտեղի էր ըսի. վստն զի այն Եկեղեցւոյն մէջ՝ ուր Ազգ. Թմէն ի վեր աթոռական բաժանումը կայ, կամ աւելի ճիշդն ըսեմ՝ Սիւս հերձեալ կը տեսնուի մայր Աթոռէն Ս. Էջմիածնի, այն ցաւալի թմականէն ի վեր Հայոց Առաքելական Աթոռն Աստուածային օժանդակու-

Թեամբ կրցեր է իւր վեհութիւնը պահպանել և իւր հայրական խնամքները տարածել ընդ բոլոր աշխարհ ցրուեալ ազգի մը վրայ, ո՛չ այլ իւրիք՝ բայց եթէ իւր օրինաւորութեան բարոյական ազդեցութեամբն իշխելով բոլոր Հայոց սրբաւորուն և խղճերուն վրայ: Ի՞նչ պէտք են ուրեմն նոր առընչութիւնք, քանի որ խղճած կապն ամրապնդելու համար բաւական է վերադարձն ի միութիւն կեդրոնին, հոն՝ ուր կը գիւմեն ի չորից ծագաց երկրի Հայոց իղձերն ու յոյսերը, կ'ուզեմ ըսել յԱթոռն առաքելական եկեղեցւոյս մերոյ: Ո՛չ ապաքէն զսոյն պիտի հաստատէ այն ազգին եկեղեցական ժողովը՝ զոր վեհ. Հայրապետն իւր Կոնդակին մէջ կ'ակնարկէ, և որ կարող է օր մը վերջ տալ ամեն ցաւալի բաժանմանց, և զօրաւորագոյն ևս կազմել մեր եկեղեցին օտարաց յարձակմանցը և ջանիցը դէմ՝ անդրդուելի իւր միութեամբը: Անագորոյն ժամանակաց բերմանք՝ եթէ բաժանումներ արտադրեցին, ինչպէս կ'ըսէի, լաւագոյն ժամանակներ գուցէ և ի մօտոյ պիտի պսակեն անշուշտ մեր ի միութիւն ունեցած զգացումն ու շարժումնքը: Բարեբաղդութիւն է մեզի որ այնպիսի դարու մը գաւկններն ենք՝ յորում ամեն ազգաց նշանաբան դարցած է այս առածը թէ՛ ի հո-մո-ն և ռո-մ-նո-ն: որով և գործնական ապացոյցներ կ'ընծայեն մեզի ամեն ազգ մեր առջև թէ՛ ինչ հրաշքներու կարող է միութիւնը, մինչև անգամ մահամերձ ազգերու վերակենդանութիւն պարգեւելով: Այս միարար շունչը՝ վաղ կամ անագան պիտի ոգեւորէ նաև մեր Ազգը, ինչպէս ոգեւորեց բաղմամբիւ ժողովուրդներ: Բայց ընդհանրական միութեան մը ձեռք տեղու ժամանակ, Տեա՛րք իմ, գէթ մասնական միութիւնն իսկ անխախտ պարախնք պահպանել ազգային միութեան կեդրոնին հետ: Այդ խորհուրդն ունին մեր վեհ. Հայրապետին վերոյիշեալ Կոնդակը, ընդհանուր հայ եկեղեցւոյ ժողովոյ մը ակնարկութիւնն և եպիսկոպոսական ուխտին յիշեցումը: Այո՛, երեսփոխան Տեա՛րք, եպիսկոպոսական ուխտին ոգին և նպատակն ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ ի միութեան մնալ հովուաց ընդ Հովուապետին, և ի միութեան պահել ըզհօտն ֆրիստոսի յառաքելական փարախ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ:

« Իմ կարծիքս եղած էր և է՝ թէ Ս. Եջմիածնայ ուխտեալ եպիսկոպոս մը կաւոյ էր ընդունիլ Սոյ կաթողիկոսութիւնը՝ հաւատարիմ մնալով իւր ուխտին, հնազանդութեամբ առ Մայր Աթոռն, և անոր պատուանդանին ներքե խոնարհեցնելով զսոնք աթոռ տանն Կիլիկիոյ: Այս կերպ չը վարուողն ուխտազանց է արդարև. ուստի ո՞ր արգարտէր միտք իրաւունք չը տուին վեհ. Հայրապետին ստգտանացն՝ երբ մանաւանդ ընտրեալն այն ի կաթողիկոսութիւն Սըսոյ մոռացաւ դժբաղդաբար իւր ուխտն առ Մայր Աթոռն, և ոչ իսկ մտքէն անցնելով իւր առ այն ունեցած անուրանալի և անմոռանալի պարաքերն և երդուեալ հնազանդութիւնը: Եթէ Մկրտտիչ Սրբազան մեզի պէս վարուած ըլլար միութեան ոգեւով, և եթէ մեզի պէս ըմ-

բռնած ըլլար իւր պարտուց կատարումը և ուխտին գործադրութիւնը, այսօր Սոյ խնդիրը բոլորովին ուրիշ կերպարանք առած կըլլար: Նոյն իսկ վեհ. Հայրապետին առջև: Սակայն ո՞ գիտէ թէ Նախախնամութիւնը չէ պահած այս գրգռող հերձման վախճանը սոյն երեսփոխանութեան օրով և նորա արժանընտիր Նախագահ Սրբազանին պատրիարքութեան ժամանակը կնքել, մեր վեհ. Հայրապետին առաքելական Աջովն օրհնել տալով Հայաստանեայց եկեղեցւոյ աթոռական միութիւնն, ինչպէս մի է նորա ոգին և վարդապետութիւնը:

« Այո՛, Տեա՛րք, արդէն սկսած են նշմարուիլ այդ լուսաւորիչ արշալուսոյն գեղափայլ ճաճանցները: Այն անձը՝ որ իւր նախկին ձախող քայլերուն հետեւանքն արդ կը տեսնէ իւր արտուր փորձովն, այն անձը կորուսած ամեն համալրութիւն, մերթ աթոռափոխութիւն պահանջելով, մերթ վիճակաց ընդայնուն և մերթ ամսական թռչակ, վերջապէս վճատած իւր ապարդիւն կաթողիկոսութեան՝ կը փորձէ իջնել այն աթոռէն ուր բարձրացուցին զինքն երբեմն դիպաց անսկիւալ յեղաշրջութիւնք, և կը հրաժարի . . . »

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ԵՄԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀ ԴՈՑ

1. Եէնիգիւղի Թաղ խորհուրդը թաղային անուակին նախորդ 1874 տարւոյ ելեւմտից հաշուեցոյցը,

2. Նոյնպէս Եէնիգիւղի նախորդ Թաղ խորհուրդը իւր պաշտօնատարութեան հաշուեցոյցը սկսեալ 1873 յունվար 1էն մինչև 1874 Սեպտեմբեր 11,

Ազգ. վարչութեան Տնտեսական Խորհրդոյ նկատողութեան ներկայացուցած են ըստ օրինի, և սոյն հաշուեցուցակներուն ստորագրեալ օրինակները իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ բաղը կախուած կը մնան, ի տես ժողովրդեան:

Հետեւապէս Տնտես. Խորհուրդը այսու պաշտօնական յայտարարութեամբ կը հրաւիրէ զթաղեցի ազգայինս որ եթէ իրենց բնակած թաղին եկեղեցւոյն վերաբերեալ հաշուեցոյց ցանկերուն վրայ որ և է ամբաստանական դիտողութիւն կամ բողոք ունին, ներկայ ծանուցմանս թուականէն մինչև 31 օր պայմանաժամաւ փութան Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցանել գրաւոր կերպով:

Սոյն պայմանաժամէն ետեւ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք անլսելի պիտի մնայ:

25 Փետրվար 1875 ԿԵ

Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պօլիս

Հիւանդանոցի դրասներակէն:
. . . խմբագիր

Մեծապատիւ Գարակէօղեան Էֆ. եղբարց մայր աղուափայլ տիկին Սուլթան Գարակէօղեան իւր ոգրմասէր բնուորութեամբը հաճեցաւ շնորհել Ազգ. Հիւանդանոցի խղճալի պատուարեւոյ

25թ 498 քաշ.
Բաթմաթէս 354 քաշ.
2իթապտուղ 145 1/2 քաշ:

Հոգաբարձութիւնս գովելով յիշեալ Աղուափայլ տիկնոջ սոյն առատաճեռնութիւնը, իւր խորին շնորհակալեքը կը յայտնէ հրապարակաւ, և կը փափաքի որ սոյն առաքինական գործն ուրիշ ամեն կարող աղնիւ տիկնանց օրինակ մը ըլլալով, նոքա ևս փութան իրենց առատաճեռնութեամբը միութարեւ Հիւանդանոցի խղճալի պատուարեւոյն և սրտագին օրհնութիւնը վայելել:

Մնամ յարգանք
Ի գիմաց Հիւանդանոցի
75 փետ. 20 Հոգաբարձութեան
Սեփեթի՛ Մ. Մանուկեան

Հետեւեալ քերթուածը կհրատարակեմք, յիշատակաց արժանի վաղամեռիկ երիտասարդի մը վերաբերելուն պատճառաւ:

Ի ՏԱՐԱԺԱՄ ՄԱՀ՝
ԲԱՐԵՑԻՇԱՏԱԿ ՄԿՐՏԻՉ ԲԱՐԵԼԵԱՆԻ
ՀՈԳԵՀԱՏՈՐ ՀԱՐԱԶԱՏԻՆ ԽՈՐՀ

Արշալոյս էր, ամպամած էր և երկինք, Զայն մը առի, ձայն աղետի. և լացի. Ամուսնոյդ էր որ կը ձայնէր մեռաւ ինք, Ընդոտ ի քնոյ երբ անկողնէս ցատկեցի:

Ո՛հ ոյժ տըւէք, ինձ սիրտ տըւէք, սթափիմ,
Նա եղբայր չէր, գոչեցի ես, այլ հայր էր. Մի՛, մի թողուք երթալ դըրկել ցուրտ չիւրիմ,
Մեռած չ'է նա, այլ գոցած է իւր աչեր:

Խօսէ՛ եղբայր, զի՞ անշըշունչ դու պառկիս,
Դու՛ որ ընդ միշտ «Հայկաց բազուկ» կրկնէիր.
Ցուցնելով զքո թեւերդ կորովիս.
Փեղ վայել էր, այսպէս անշունչ լռելիր:

Ո՛վ կը կարծէր, ո՞վ հաւատար թէ այսպէս,
Մահն անողք դքեղ մեղմէ կը բաժնէր. Եւ ո՞վ արդեօք կրնայ շուտով մոռնալ քեզ,
Դու որ այնքան բարի գործեր ես կանդներ:

Ոչ զոք տեսայ որ ունենար այն ձեռքեր, Զոր ունէիր ի գործս Ազգիս քաջապէս. Ես չը տեսայ այնպիսի մարդ որ լինէր, Աշխատասէր և ազգասէր նման քեզ:

Կրօնի, լեզուի, Ազգի, ուսման սիրահար, Հօր, մօր, որդւոց, քեռ և եղբարց հըրբշտակ.
Ինչո՞ւ այսպէս մեր ձեռքերէն շուտ փախար,
Թողլով զամենք և իջնելով հողին տակ:

Երեք որբեր Հայի, Արաքսի և Երուանդ, Թողուցիր դու անմըխիթար ւանքաղուկ. Թո՛ղ ջերմ իղձերդ՝ զոր ունէիր, պսակուին անդ.
Տա՛ր երկինք որ զանոնք լընուր քոյդ ՄԱՆՈՒԿԻ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարձրապատիւ մայր թաղուհւոյն գործակատար (քետիլուտա) կարգեցաւ՝ Սուրիյէի նախորդ կուսակալ Հալէթ փաշա, միանգամայն Շուրայի-տէվէթի անդամ ըլլալով:

— Օգոստոսի մի օրը Սուրբ Երվանդի վայրի այժմ ընծայ կղզիէ իտալիոյ թաղաւորին, իմանալով թէ հաղուադիւտ կենդանիներ պահելու հետամուտ է։

— Երևանի պաշտօնատան Մէք. թուպի կարգեցաւ՝ առեւտրական պաշտօնատան նախորդ Մէք. թուպի Զէնիէ ֆէնտի։

— Ոստիկանութեան պաշտօնատան Մէք. թուպի անուանեցաւ՝ երևանի պաշտօնատան նախորդ Մէք. թուպի ֆէնտի Զէնիէ։

— Ոստիկանութեան պաշտօնատան նախկին Մէք. թուպի թափէր Զէնիէի՝ Կրեմէ պիտի վարէ այս պաշտօնը։

— Սպանիոյ կառավարութեան կողմանէ պատասխան տրուեց թէ Դրան, թէ Տօն Ալֆօնսի թաղաւորին ծանուցանելու համար բուժանիոյ իշխանութեան ալ ուղղակի գիր դրուելուն նըպատակը՝ Դրան գերիշխանական իրաւանց գալիչ չէ, և թէ՛ Սպանիոյ կառավարութիւնն ալ զրումանիա ճաճկաստանի մէկ մասը կհամարի։

Կլարոսի, թէ կայսերական կառավարութիւնը գահացուցիչ և բաւական փոխարինութիւն համարելով այս յայտարարութիւնը՝ Սպանիոյ հետ կսկսի վերջապէս իւր պաշտօնական յարաբերութիւնները։

— Կուսակալաց ունեց կողմանէ՝ եւ ումից պաշտօնատան եղած հարցման վրայ, պատասխան տրուեց թէ, վաճառքի մէջ երկրագործութիւն ընող եկեղեցականք ալ պարտաւոր են հատուցանել զինուորական փոխարինութեան տուրքը։

— Քաշկարի իշխանին ազգականներէն Երանդի պէյ՝ մայրաքաղաք գալու համար Պոմպէէն ճամբայ ելեր է։

— Յունաց Պատրիարքարանը դրամական մեծ նեղութեան մէջ կգտնուի, և պաշտօնակալաց բազմութիւն ամսականներն անվճար մնացած են եղեր։ Յունական լրագիրք մէկ կողմանէ Պատրիարքարանի այս վիճակը ծանուցած տեսն, միւս կողմանէ Պատրիարքարանին դէմ կիսօրին՝ Յունաստանի եկեղեցիներէն առնելիք պահանջներն համար։

— Կայսերական հրամանաւ որոշուեց թէ՛ մայրաքաղաքի մէջ մինչև 5000 զրշ արժէք ունեցող կալուածներէն տուրք չառնուի։

— Իզմիրի երեւելիներէն և կառավարական ժողովոյն անդամներէն Յակոբ Զէնիէի՝ երկրորդ աստիճանի Միւթէմա յիշի պաշտօնատարութիւն տրուեց թէ։

— Մայրաքաղաքի գերմանական դէպքանը շարաթ գիշեր փառաւոր երեկոյթ մը տուաւ։ Ներկայ էին մեծ Եպարքոս, արտաքին և առեւտրական գործոց պաշտօնակալք, Լիբանանու կառավարիչ Ռիւթէմ փաշա, Արաբիստ փաշա, Քեմալի փաշա, Դեսպանք ու Դեսպանուհիք, և Պէյօղլուի երեւելիաց ունեք։

— Յունաստանի թագաւորը կոչուեց տուեց թէ ի պատիւ օսմանեան դեսպան ֆօթիատէս պէյի։ Ներկայ գտնուեց են Դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնակալք ալ։

— Կայսերական պալատան վերատեսուչ ֆէրիտ փաշա, գաղթականութեան

մոտեմտողոյն նախագահ Մէհմէտ Մուսաֆէր փաշա, և թնդանթութիւն զօրաց հրամանատարներէն Ֆէրիք Լահէմ փաշա, կնքեցին իրենց մահկանացու կենաց ընթացքը։

— Կըսուի, թէ մայրաքաղաքի մէջ, միայն փոխատուութեան համար նոր գրամատուներ մը պիտի հաստատուի, անգլիացի դրամատեարց ունեց ընկերութեամբ, և մէկ միլիոն լիրա դրամագլխով, որոյ համար բաժնետոմս պիտի հրատարակեն եղեր։

— Շուրայի-Տէվլէթի նախագահ Բեա-միլ փաշայի տիկնոջ կողմանէ՝ շքեղ կոչուեց մը տրուեց թէ ուսումական դեսպանին տիկնոջ։

— Ոստիկանութեան պաշտօնատան նախորդ մէք. թուպիին՝ 2000 զշ գաղարման (թէգայիւտ) ամսական կապուեց թէ։

Կլարոսի օրը՝ Ղալաթիայէն յոյն նընջեցեայ մը յուղարկաւորութեան թափօրը անցած ատենը, պուղար մը՝ դագաղին առջեւէն բռնուած կախարիչին վրայի խաչը համարուելուն պատճառաւ՝ յոյներէն դանակով զոհուեց թէ։ Հայ մ'ալ բաւական ծեծ կերեր է, յունաց մինչև այս աստիճան մոլեռանդութիւնն ու անիրաւութիւնն երեսնին տարուն համար։

— Շաբաթ գիշեր, ժամը 7½-ին ատենները, Երբեք-Դափուի դուրսը Օթաղ-ճըլար ըսուած տեղը հրդեհ պատահելով՝ 7 տուն և 1 նախարարական խանութ պրեցաւ։

— Վերջին օրերու Օթաղի ճիւղ հրէից շուկային մէջ գողութեան դէպքեր յաճախ պատահելուն վրայ, ոստիկանութիւնը խիստ կը հսկէր գիշեր ու ցերեկ։ Այս հսկողութեան շնորհիւ, քանի մ'օր յառաջ գիշեր մը Անտթաս անուն հելլենացի մը բանալի ի ձեռին բռնուեց թէ՛ հրէայ նախարարական մը խանութին մէջ։ Սա 15 հոգիէ բաղկացեալ աւազակաց ընկերութեան մը անդամ է եղեր։ Ընկերներն ալ ձերբակալուեցին հետամուտ է ոստիկանութիւնը, և արդէն բաւական գողոն ձեռք անցեր է։

Ատանայի կուսակալութեան արմալը դուրս հանելու արգելքը վերցըուեց թէ, անգլացի երեւելիք և վաճառաւականք՝ մինչև առաջիկայ ասորիլ ամսոյ վերջը արմալքն չափաւոր գնով պահել խոստացած ըլլալով։

— Անցեալ չորեքշաբթի օրը Իզմիր խիստ ուժգին փոթորիկ մը ելեր, ծովուն ալիքն նաւահանգիստներն ու շատ տուններ կոխեր, և 20 նաւ ջարդակոտոր եղեր են, բաց ի քիչ կամ շատ վնասեալներէն։

— Տրապիզոնի աւստրիական հիւպատոսը մեռեր է։

— Թրնովայի մէջ քանի մը արհեստաւորք՝ որոնք ստորին կարգի և տղէտ կհամարուին եղեր, միաբանութեամբ ուխտեր են՝ այսուհետեւ երբէք ըմպելիք չգործածել և խաղամուլութենէ բուրդովն զգուշանալ։ Այսպիսի միաբանութեանց մեծ պէտք ունին մեր ազգայինք ալ, արքեպիսկոսն ու խաղամուլութիւնն արդէն շատ հայ տուներ իսպառ կործանած են, և հետզհետէ կկործանեն։ Այ-

ժամ կտեսնեմք մեք այնպիսի անձինք՝ որ երբեք հարուստ ընտանեաց անդամք էին, իսկ արդ մուրացիկ վիճակի մէջ կը լինին։ Այս դժբաղդութեան պատճառը՝ խաղամուլութիւնն է։

Դարձեալ թրնովայի մէջ մարդ մը՝ որ թուրքախոս հիւանդութիւն ունի, և շատ ստակ վատներ է բայց բժշկութիւն չէ գտեր, ինքզինքը սպաններ է՝ ճես յաղեցայ աշխարհէս» նշանակելով իւր տուժարին մէկ կողմը։ Այս մարդը արտաքոյ գերեզմանի թաղուեց թէ։

Սպանիոյ թագաւորը հրամայեց թէ, 70 հազար հոգի ևս զինուորել, և միանգամայն շատ բանտարկեալներ արձակել տուեց թէ։

— Անցեալ 1874 ին, փարիզի թատրոնք 25 միլիոն 372 հազար ֆրանք հասցրթ ունեցեր են։

— Գերմանիոյ անուանի մարաշախա Մուրքէ՝ ծանր հիւանդ է։

— Իտալիոյ կառավարութեան գանձը՝ 1867 էն մինչև ցարդ 482 միլիոն 34 հազար ֆրանք մտեր է, եկեղեցական դրաւեալ կալուածներէն՝ զորս ածուրդով վաճառեց։

— Լեհաստանի մէջ 50 հազարի չափ պապական լեհացիք, ուսումական կրօնքն ընդունեց են, և կըսուի թէ շատեր ալ այսպէս կրօնափոխութեան հակամէտ են։

— Առաջիկայ Ձատիկի տօնէն յետոյ, Առտրիոյ կայսրը որդւոյն հետ Տալմացիա կերթայ, և իտալիոյ Պրէնտիգի ծովեղերեայ քաղաքին մէջ Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորին հետ կտեսնուի։

— Գերմանիոյ կառավարութիւնը արգիլեց թէ՛ իւր երկրէն ձի գնել Գաղղիոյ համար։

— Բեդրասպուրիկ՝ Պէրլինի և Պրիւքսէլի գաղղիական դեսպանք և Պապին քով գտնուած գաղղիական պաշտօնակալն, փարիզ կանչուեց են, արտաքին գործոց պաշտօնէին հետ անձամբ բանակցութեան համար, և քիչ օրէն իրենց տեղերը պիտի վերադառնան եղեր։ Սակայն տակաւին յայտնի չէ, թէ բանակցութեան առարկայ եղող խնդիրն ինչ է։

— Լոնտոնի թայմը հռչակաւոր լրագրոյն խմբագրապետը նկատելով, որ Ամերիկայի դաւառական լրագիրք չոգեկաւքն հասնելուն պէս իւր և ուրիշ անուանի լրագրաց թերթերէն քաղաքական և ուրիշ կարեւոր հրատարակութիւններ կօրինակեն անմիջապէս և իւրեանց ընթերցողաց կբաժնեն, յատկապէս չոգեկաւք մը վարձեր, և անով զրկել սկսեց թերթերը, որով դաւառական լրագիրք զանոնք անյապաղ ձեռք անցունելու և օրինակելու ժամանակ չեն ունենար։ . . .

— Գաղղիայէն քանի մը գիտուն անձինք, փարիզի Ակադէմիային անդամոց միոյն առաջնորդութեամբ, փոքր Սիոյ կողմերը ուսումնական հետազօտութեան ելնել որոշեց են։

— Սպանիոյ Տօն Ալֆօնս թագաւորը Մատրիտ հասած օրը, պալատը երթալու համար ձի հեծած ժամանակը, մարդ մը քովի թիկնապահներն անցեր է՝ աղերսագիր տալ ձեւացունելով, և յան-

կարծ դաշտին մը հաներ է, բայց դեռ չը շարժած՝ իսկոյն բռնուներ է :

Իսկ ճ երկտասարդը բանակատեղին գացած ատենն ալ մահուան վտանգ մը անցուցեր է : Գիշեր մը պառկած սենեկին մէջ քիչ մնացեր է որ ամուսնը գլուխը զարնելով մեռնի : Արդէն բաւական ազդեցութիւն ընելով՝ գլուխը դարձեր, վախեր, և բժշկաց ջանքիւք հաղիւ ազատեր է :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Փետրվար 25

Քօնսուլտէ	48-53
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինք Անգ. լիբ.	8,4
Քրէտի » » Օսմ. »	11,50
Երկաթուղեաց » » Քր.	121,50
Թրամուէյ » » Օսմ. լիբ.	5,75
1865ի փոխառութիւն » » Քր.	545,
1865ի » » » »	550,
1869ի » » » »	293,
1872ի » » » »	80,98

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հայերէն լեզուի և եկեղեցական երաժշտութեան հմուտ մէկը՝ պատրաստ է դասախօսել թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ՛ դաւառաց վարժարանաց մէջ :

Ուզողը կը հրաւիրուի առ տնօրէնու թիւն լրագրոյս :

Համեստաբարոյ երկտասարդ մը պատրաստ է՝ հայ ու գաղղիական լեզուաց դասախօսութիւն ընել մայրաքաղաքիս կամ դաւառաց մէջ, և կամ՝ գրագրութեան ու ուրիշ այսպիսի պաշտօններու մէջ ծառայել, քիչ ամառկանաւ դո՛հ ըլլալով, և ի հարկին երաշխաւոր ցցունելով :

Ուզողը կ'հրաւիրուի՝ առ տնօրէնու թիւն լրագրոյս :

ԱՄՈՒՐԻԻ ՄԸ ԵՐԱԶՆԵՐԸ

ԿԱՄ

ՄԵՏԻ ԳԻՐՔ ՄԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ ԻՔ. ՄԱՐՎԷԼ

Այս գիրքը՝ զոր իշմիրի Տէտէեան տպարանն ի լոյս ընծայած է, մեծ. Մաւուրեան թարգմանած է անգղիականէ, և կըսէ թէ՛ « ոչ միայն ղուարճալի՝ այլ և օգտակար կ'ընի այն հայ երկտասարդաց, որ ամուսնութեան խորհուրդը կսկսին տածել, խիստ անբընական պայմաններով անոր լուծը կրելու կղիջանին՝ և ապա իրենց անխոհմունութիւնն զանազան նեղութեամբ կտուժեն. կամ անոնց՝ որ ամուսնութեան միայն տխուր կողմը կնկատեն, անոր մէջ մեծութիւն և փառասիրութիւն կերպարեն և ահաբեկ կկատին, անոր բուն նաւատակն ըմբռնելու բարոյական արիւնթիւն և իմացողութիւն չունենալով, և լաւ ևս կհամարին ամուսնութեան, և շատեր՝ ապօրէն ու շուայտ յարաբերութեանց մէջ իրենց բարոյական և նիւթական էութիւնը խանգարել : » - Դիմն է 8 զրուշ :

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծ. Էքսերճեան Տէլէմաք Էֆէնտիի նշանաւոր երկասիրութենէն երեք հատ իւղաներկ պատկերներ՝ այս անգամ յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ վիճակահանու թեան դրուած են :

Վիճակահանութիւնը 500 տոմսակէ կը

բազկանայ, որոյ 3 թիւերը պիտի շահին միայն երեք պատկերները, որոյ առաջինը՝ լոտըութեան զգայարանը անձնաւորող կիսամերկ կայս մը կը ներկայացնէ, երկրորդը՝ Բերայի աղէկտուր հրդեհին կենդանի մէկ կենդանադիւն է, երրորդն ալ Ուլիկանոսի մէջ սոսկալի փութորկի մը բռնուած եռայորի նաւու մը ալէկոծութիւնը կը ներկայացնէ. սոյն պատկերներուն երեքն ալ ընտիր սակեղօծ շքանակներ ունենալով, իւրաքանչիւրին արժէքը իրենց վիճակահանութեան դրուած գինէն շատ բարձր է ըստ վիպու թեան և գնահատութեան արուեստագիտաց :

Ներկայ վիճակահանութիւնը յառաջիկայ կիրակի օրը պիտի կատարուի Ղալաթիոյ Լուսաւորչեան վարժարանը. իւրաքանչիւր տոմսին գինն է մէկ արծաթ մէճիա : Տոմսակները կը ծախուին՝

Քրէտի-Ժէնէրալ պանքան Պետրոս աղա Տ. Օհանեանի քով, և Պօլիս Մամուլ և Հայրենիքի գրասենեակները :

ՀՆՈՅ ԵՒ ՆՈՐՈՅ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՍՆ ԴԱԽԹԻ ԵՒ ՄՈՎԱՍԷՍԻ

ԽՈՐԵՆԱՅԻՈՅ

ԹՈՒՂԹ ԴԻՈՆԵՍԻՈՍԻ

ՕՐԻՆԱԿ ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԱՅ

Դաժեարան Ս. Սահակեան

ՁԵՌԱԳԻՐ ՄԱՏԵԱՆՔ

ՔԵՇԷ ՊՈԼԷ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱՅ

Դարեգէն Վ. Մըռնչոյեան

Պատմական խիստ հետաքրքրական տեղեկութիւններ պարունակող, և ամեն աղագասէր Հայու ընթերցման արժանի՝ նոր հրատարակութիւն մ'է, որ գրական գառաց խանութները կգտնուի ի գին 5 ճրուշ :

Ա. ՏԸ ՊԷԻ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՄԵԿԵԼՈՅ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԳԵՏՈՒԹԵԱՆՑ

Որ ի Գալսնի ժամանակաց հետեւ միմեզն ցայսօր

ԹԱՐԳ ՄԱՆ ԵԱՅ

Յ. ՃԻՊԱՆԵԱՆ

ՏԵՏՐ 37.

Թերթ առ թերթ կը հրատարակուի շաբաթն անգամ մը՝ ի գին 40 փարայ. Ամեն գրալստանաց քով և կամուրջի գլուխի պարագան կը գտնուի :

Յ. Մարգարեան կը խոստանայ մինչև վերջը հրատարակել :

Ինսան արիւղ օլան սըզը իլլէթի սօղոք տան հասը օլմազ իտէ տէ պու քէմիք իշինտէ հէնուզ պիր սարը սուտան իպարէթ օլուպ ֆազաթ պուշուռն պազըքը վազթը կէշմիլ վէ լայըզըյա թէմէլ թութուլ վէ պազըքը էթ իլէ քէմիք արատընտա գալմըշ աղըքյա պաշգաճա մալիւճէ օլուշմազ վէ հըֆաքյա Ալլահ թաալեա նուզուլ իլլէթիտէն վէ մէրադտան միւնադաատան արիւղ օլան էէլտէն պաշգա եալմըշ սօղուգտան հասը օլան տօզուզ օն սէնէլ լիք տախի օլստա՝ էինէ չարէսի պուշուշմազ վէ էօքիւրիւկէ վէ կէօքիւս թըքմըկընա պէլ կէվէկիւի վէ մազաթտա բէյտահ օլան սըզըյա

մայապըլա մալիւճէ վէրմէք իւզըրէ սարըքըտա քէօրի մէշուր Ուստա Սիմօն պուշուշմազ Մահմուտ-Փաշա ճամիանին ափուստնտա օրթտա քի գահվէտէ իքթիլա իտէնլերին գահվէլ մէզ քիւրտէ կէլմէլերի վէ իճապընի կէօրէ թարիֆ վէ էտվիէսինի պազմազ իշուռն պուշուտան ազաէմ իլան էթմիլ իտէտէ մէզքիւր իլլէթլերին իլալէսի իշիւն պու քէրրէ էինէ իլան իտէր :

Վէ սըզը իլլէթի 24 սաաթտա աղըարը չը դարըքըմ վէ գառըք իլլէթիին իճրասընտա պուշուշուրուզ :

Գարնընաա պատուր օլան պիլ սանճը վէրիլ իտէ օնուտա իճրասընտա պուշուշուրուզ : Ս.

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը : Արտի և երկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խաւքարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղանդութիւններէ՝ որ շատ անգամ դանաղան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական դիրքը կգտնուի :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պարսպական յատկութեանցը չհաւատարիմ բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թոււաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրիֆէնէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլուանան. օգտակար է նաև հարրուի, հազի, սրտի բարակման, մանուսնդ օղացու (եէլ) ըսուած հիւանդութեան : Իւր կազորուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոլ (սրբաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը գիմադրուէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-գափու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի :

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տղթոր Հոլլուէն ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 555 :

ՊԱՏՄԱՆՔ ՓՈՒՆԶԻ

- 1.—Փունջը 2ՈՐԻՔԵԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիա՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ դաւառաց համար :
- 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
- 4.—Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի աւմեն Հայ գրալստանաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով :
- 6.—Մանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 49 :

ՏԵՐԹԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ Բիլա փաշա խան քիւ 3